

Vendégségben Bárd Oszkáréknál

*„talán egész eddigi rövid és kínosan bosszú
életemben itt élttem meg a legmélyebb, a leg-
öntudatosabb emberi pillanataimat.*

*Megköszönni pedig csak csirkepaprikást,
hagymatokányt és bobszeletet lehet...”*

(Dsidá Jenő)

*Valami megnevezhetetlen állt a háta mögött.
A kielemezhető dolgokon túli, az egyetemes
melankólia kínjánál, a fojtogató sötétségnél is el-
viselhetetlenebb. „Ha valaha fiam lenne – gondolta –,
nem zárhatom el tőle a derűt... Sekélyes,
savanykás vigyor, üres vihogások. Mit nekem te
zordon (Kárpátokon inneni s túli) öntudat!”*

*S azzal máris – azzal a tudattal, hogy „te viszel el
tőlünk mindent, halál(!), te, aki sohasem alszol
(igaz, én is szeretek virrasztani, de erőtlen fejem
hamar lehanyatlik” – máris a zongora alá bújt,
méla lesben; s lám csak, megjött a kis elemista
Edgár (mióta várta már haza az izgága kölyköt!),
és hátitáskáját a szíjánál fogva messzire hajítva,
Jenő bá’ után mászott gyíksebesen. Percek alatt
lezajlott a nagy, harcias viaskodás, aztán velőt
rázó röhögéssel kimáztak, de még mindig négykéz-
láb, ő morgott is hozzá, mint éhes oroszlán, majd
benyitván a könyvesszobába, már ott is volt az ív
papír a kezében, hogy a plajbásszal a Wettenstein-
dinasztia legifjabb sarjáról portrét rögtönözzön. Az
elkövetkező percekben boldog kimerültséggel dőlve
hanyatt, Ronsard s Berzsenyi verseit bújta. Később
Szapphóra gondolt: „csöndes révedezéssel régi görög
hegyekre / s zengeni ritmust?” (A véres arcú réműletek
még messze; nem kétséges, hogy: úr-e a szellem?...)
A megviselt sarkú Candide-ből – megsárgult lapjai
kijártak – kívülről idézett franciául (Edgár, egészben
nyelve le gyorsan a még párolgó aranygaluskát, tele
szájjal utánozta a játszótársat, blabla-szövegével*

remekelve ismét)...

„Sokszor szeretnék máshol lenni,
mint ahol vagyok (Karinthytól ollózom? tökmindegy!) –
gondolta Jenő –, ámde ez Bárd Oszkár galgói »kúriája«,
itt most jól érzem magam. Nem úgy, mint amikor csak
nézek magam elé, elbambulva, mint egy ökor...”

A könyvek bűvköréből kilépve, a leprás homályban még
sokáig zenélt valami az agyában mint sarkantyúpengés.
Versek ritmusa. A bohóckodás máza mögött tünedezőben
az önzés kínja. Réti kökörösinvirulás (még ha maszk is),
és rejtve a zsurnaliszta-pökbendiség. Csorduló áhítattal
gondol vissza később is ezekre a napokra – elképzeli,
miként duzzadnak izmai, mikor két karjánál fogva felkapja
és forgatni kezdi a kis Edgárt, a csapodár »leplelegényt«,
aki, mint mindenik gyermekpalánta, szívszorongva szeret
repülni. És hát vele van a magát mindig mellőzöttnek érző,
öreg körorvosbarát (Jenő nem a grafománt vagy a kettős
kisebbségi komplexussal küzdő morfinistát látta Oszkárban,
hanem a megtépzott idegzetű költőtársat), s ott a figyelmes
– sastekintetű – és legalább annyira szárnyaló képzeletű,
lankadatlanul éber gondolkodású házi tündér (levelében
csak „kedves Nagyságos asszony”); aki hol anyai szigorral,
hol megbocsátó mosollyal illeti az elkényeztetett ifjú poéta,
bohóckodásait, patetikus szavakba csomagolt ostobaságait,
s aki rég fölismerte, miszerint náluk szellemi skorbut járja,
csak sürgönyön, rádió útján hatol be olykor a nagyvilági élet;
ám az is zavaros fortyogással, provokatív zajokkal,
fenyegetőn; nem úgy, mint a kristálytisza forrásvíz.

„Sok kevély vagy bús, ostoba magyar! Nem jut eszükbe
mosolyogni, nem tudják, mi az Eltető Derű. Én azért,
minden megaláztatásom ellenére, büszke vagyok ember
voltomra. Még ha a nyomorgó emberiség számára nincs
is vigasz; csak sóvárgás.” Hirtelen sírás fojtogatja, az
örömtől is persze, hogy mennyi közös érzelem s indulat
gyűlt fel vendéglátóiban... és különösképp benne, az üde
lelkű (Oszkár szerint: búbajos) gyermekememben,
akinek az arcszíne valószínűtlenül lilás árnyalatú (a
szívbetegék »elvarázsolt« arcszíne ez; veleszületett
szívbillentyűzavara miatt az esetleges rohamtól kell

*örökké félteni), s aki túl mohón habzsol fel és ont
magából minden élményt. Talán, mert születésétől
kezdve ugyanaz az árnyék kíséri, amelyik most sietve fut
előtte a ködbe veszett vasútállomás felé, hogy le ne kesse
a provinciális sötétségben vesztegelő súlyos szerelevényt.*

Jó és rossz angyal